

Ív, vonal, pont

A Nagy-Kopasz-hegy kilátója

Építészet: Basa Péter, Czér Péter

Szöveg: Haba Péter

Fotó: Bujnovszky Tamás

A kilátó minden részletében kézművesmunka.

A vörösfenyő gerendákból álló finom vázszerkezetet

– mivel nem volt lehetőség gépek használatára

– emberi erővel állították össze, az egyes elemeket

pedig külön erre a célra tervezett, acélból készült

rögzítők kapcsolják egymáshoz.

A különböző szinteket a külső szerkezeti rétegbe rejtett lépcső köti össze, hogy végül mint egy dramatizált végeredmény táruljon fel a táj

Kilátót tervezni jó alkalom arra, hogy az építész szabadon kísérletezhessen formákkal, anyagokkal, szerkezetekkel. A kilátóknak nincs más feladatuk, mint hogy a magasba emelkedve élénk tárják a szélesen elterülő tájat. Így a tervező elszakadhat a szigorú funkcionális kötöttségektől, s a feladatot úgy foghatja fel, mint különös átmenetet építészet és képzőművészet között.

Nem véletlen tehát, hogy Basa Péter egy szobrással, Czér Péterrel együtt alkotta meg új művét. A könnyed vázszerkezetet finom falécek sűrű, vízszintes sorai fedik. Az építményen, mint valami áttetsző szöveten, áthatol a napfény: minden részletét, még legbelső elemeit is körbeveszi a kilátó szabad tér világossága. Azt gondolhatnánk tehát, hogy nincs itt semmi más az épület önnön struktúráján túl, hogy minden, ami van, a leglényeg maga. Az alkotók

azonban nem a szerkezet alapjául szolgáló elvből – azaz a gerendák és lécek összekapcsolásának sajátos módszeréből – egyenesen következő formát jelenítették meg. Az egyik oldalt ugyanis finom, de feszes, erőteljes ívben meghajlították, a szerkezettől lényegében független formai gesztussal határozták meg az épület karakterét. Ez a forma ugyanakkor magát a művet erősen asszociatívvá tette: az áttetsző szerkezet és az aszimmetria együttesen képzettársítások gazdag sorát indítja el a szemlélőben. Kívülről nézve szélben dagadó vitorla jut eszünkbe, míg belülről inkább az erdő sűrűjét idézi, ahogy a nap átsüt a fák között, ahogy fénye átszűrődik a lombkoronákon. Míg a kilátó belső tere beleoldódik a természetbe, addig külső nézete a kompakt, zárt forma révén teljesen önálló marad.

Mindemellett a mű szervesen illeszkedik Basa Péter építészeté-

be: a fastruktúra formavilága főként a budakeszi református templomét vagy a városmajori Barabás-villa kertjében álló pavilonokét folytatja. Basa Péter és munkatársai szinte filozofikus mélységekbe merülnek: épületük alapformáját nem pusztán valamiféle egyszerű geometriai alakzatra redukálják, hanem az egyenes és a görbe fogalmainak a plasztikában, illetve az építészeti struktúrában betöltött szerepét vizsgálják. Az anyagtalán, szinte irracionális látvány önmagában is arra ösztönzi a szemlélőt, hogy a szerkezetben rejlő mélyebb értelmet keresse, a pont, a vonal, az ív, a derékszög eredőire kérdezzen rá. A táj csendes szemlélése közben felismerhetjük a hegyvonulatokban, felhőkben, növényekben azt a rejtett geometriát, melyre az épület maga vezet rá bennünket.

Építészet: Basa Péter, Czér Péter